

Bij-praten

Bezoek aan de bijenstal

Op dinsdag 7 oktober heeft een groep van 10 kinderen en 3 begeleiders de bijenstal bezocht. De kinderen van de ZML-school De Rank uit Barendrecht waren zeer geïnteresseerd. Door de doorzichtige dekplank van de bijenkast konden de jongens de bijen in de bijenkast zien zitten. Door aan de dekplank te voelen konden ze de warmte van het volk voelen.

We hebben ook samen gekeken naar wat er allemaal op de varroalade lag. De varroalade zit onder de gazen bodem van een bijenkast. Hierop vind je van alles dat uit een bijenvolk valt: stukjes was, klompjes stuifmeel, door bijen geproduceerde wasplaatjes, en varroamijten (vandaar de naam 'varroalade'). Je vindt op de lade ook veel kleine diertjes die van dit afval leven zoals mieren, oorwormen en stuifmeelmijten.

Het weer werkte mee zodat de kinderen de bijen ook hebben zien vliegen. Ze waren er niet bang voor en bleven erg rustig. Ik had crackers besmeert met honing. Niet alle kinderen wilde ervan proeven. Tja, smaken verschillen. Het was echter geen probleem omdat sommige kinderen er geen genoeg van konden krijgen en alle crackers heel snel op waren gegeten. Voor deze kinderen is het belangrijk om kennis op te nemen door het gebruik van hun zintuigen: ruiken, voelen en proeven. Het ruiken aan een pot vol met propolis was dan ook een ervaring voor menig kind. Propolis, de kithars van bijen, ruikt sterk en de een vind het lekker en de ander moet er niets van hebben.

Propolis wordt gemaakt door honingbijen van harsen die ze verzamelen op bomen en struiken. Deze harsen worden vervolgens vermengd met bijenwas en speeksel. Met dit kleverige goedje plakken ze alles aan elkaar vast in de bijenkast en maken hiermee ook alle kieren dicht. Propolis heeft een antiseptische werking en helpt dus mee het bijenvolk gezond te houden.

Een kaarsje rollen van een vel kunstraat is ook altijd een leuke activiteit om met kinderen te doen. Ik had de kunstraat verwarmt in de broedstoof zodat deze makkelijker was om te rollen. Toch hadden de meesten wel een helpend handje nodig om er een mooie ronde kaars van te maken. Met hulp van de begeleiders leverde dit een goed resultaat op en elk kind kon een kaarsje mee naar huis nemen.

Kunstraat wordt gemaakt van zuivere bijenwas. Vloeibare bijenwas wordt in een kunstraatpers (een soort van wafelijzer) gegoten en krijgt dan de vorm van een vel met aan weerszijde cel afdrukken. Het ziet er dan al een beetje uit als een platte bijenraat. De imker smelt een vel kunstraat aan ijzerdraadjes in een houtje framepje, 'raam' genoemd. Bijen bouwen hier zelf de celwanden op zodat de raat mooi binnen het raam wordt gebouwd. Hierdoor kan een imker de raten in de ramen uit de bijenkast halen.

In de bijenstal hebben we de honingslinger bekeken en even laten draaien. Het was te laat in het jaar om nog echt honing te slingeren maar met een paar lege raampjes kon ik toch aardig een (droge) demonstratie geven van het oogsten van honing.

Na alle vragen beantwoord te hebben heb ik een mooie bos bloemen gekregen als dank. Omdat er nog wat tijd over was hebben we een rondje over ons volkstuincomplex gelopen. Enkele leidsters hebben zelf een volkstuin en vonden ons park mooi en groot. Samen met de kinderen hebben we veel groenten benoemt. Opvallend was dat ze er al best veel kenden.

Wandeling over het volkstuintencomplex met kinderen van De Rank uit Barendrecht

Werk in de bijenstal

Het is inmiddels herfst. Bij mooi weer en temperaturen van 10 graden of hoger willen de bijen nog best wel even buiten vliegen. Langs de Kwakscheweg en de Zinkweg liggen akkers waarop Phacelia en Mosterdzaad in bloei staat. De bijen vinden dit heerlijk en verzamelen hiervan nog veel stuifmeel. Stuifmeel is de eiwitbron voor bijen en is samen met honing hun voedsel. Het verzamelde stuifmeel wordt opgeslagen in de raten en verzegeld met een dun laagje honing. Zo blijft het stuifmeel goed tot het voorjaar waar het dient als voedsel voor de jonge bijen. Zo kunnen jonge bijen eind januari en februari toch voldoende eiwit eten ook al kunnen ze door de kou niet buiten vliegen.

Inmiddels is de koningin gestopt met het leggen van eitjes. Het laatste broed loopt uit. Als het kouder wordt dan 5 graden gaan alle bijen op de wintertros zitten. Ze zitten dan heel dicht bij elkaar en vormen een bal. Binnen in de bal houden ze de temperatuur op ongeveer 15 graden. Door het trillen van de vliegspieren kunnen ze warmte opwekken. Als het warm genoeg is zitten ze heel stil. Soms eten ze een beetje honing voor de energie die nodig is om met de vliegspieren te trillen als dat nodig is. Pas na de kortste dag begint de koningin weer met het leggen van de eerste eitjes.

Voor de imker zit er niets anders op dan af en toe de varroa lade te controleren en schoon te maken. Daarnaast moet al het materiaal, dat deze zomer gebruikt is, schoongemaakt worden. Dat is ook altijd weer een klus maar wel belangrijk om op tijd te doen zodat alles in het voorjaar klaarstaat voor een nieuw seizoen.

Beste tuinders vergeet niet af en toe op de tuin te gaan kijken ook al is er niets te doen. Geniet dan van de rust, overdenk het afgelopen jaar. Wat ging goed en wat zou je volgend jaar anders willen doen? Zo rustig lopend rond de bijenstal, al mijmerend met de gedachten die in me opkomen, kan ik tot rust komen en genieten van de natuur in rustte.

Leo van der Heijden